

Rozpolcená postcovidová planeta

Miloš Balabán

Jedna „černá labuť“, tj. nepředvídatelný jev a událost s významným globálním dopadem tentokrát v podobě pandemie covid-19 výrazně zasáhla světovou politiku, ekonomiku a mezinárodní vztahy. Skoro nikdo si nic takového před rokem nedokázal představit. A je možné, že odteď budeme dělit světové dění na dobu předcovidovou a postcovidovou.

Očkování vakcínami proti covidu sice signalizuje začátek konce pandemie, nicméně jak poznamenal americký ekonom Stephen Roach nevytvoří imunitu před negativními ekonomickými následky. Výzkum expertů z Kalifornské univerzity, který se zabýval dopady devatenácti velkých pandemií od 14. století, které měly za následek smrt více než sta tisíce lidí potvrzuje dlouhodobost následných ekonomických otřesů.

Ty budou s velkou pravděpodobností silně ovlivňovat politický vývoj ve většině zemí světa, včetně Česka i celkový globální vývoj. Přitom je třeba brát v úvahu, že i přes očkování je situace s covidem stále velmi křehká a v roce 2021 ještě nemusí dojít k vítězství nad pandemií.

Pandemie ovšem zvýraznila některé dlouhodobé trendy v globální politice. Platí to v první řadě o zostření vztahů mezi stávajícím globálním hegemonem Spojenými státy a hlavně z ekonomického hlediska již světovou supervelmocí Čínou.

Koho virus a pandemie poškodily více a kdo jim byl schopen lépe čelit je na konci roku zřejmé. Americká predikce „černobylského momentu“ pro Čínu, který měla způsobit pandemie nevyšla, a naopak Američané se musí aktuálně vyrovnat s 336 tisíci mrtvých jako daní za nezvládnutou krizi.

Skutečnost, že pandemii zvládla Čína lépe, než Spojené státy přispěla podle uznávaného britského Centra pro ekonomický a obchodní výzkum k tomu, že se v roce 2028 stane největší světovou ekonomikou, tj. o pět let dříve, než se očekávalo ještě před rokem.

Jistě je to pro mnohé americké politiky, experty a strategy stěží představitelné, jakkoliv je nicméně zřejmé, že vzhledem ke svému ekonomickému, vědecko-výzkumnému a vojenskému potenciálu zůstanou Spojené státy nadále nejvlivnější světovou mocností i když rozsahem ekonomiky budou na druhém místě.

V každém případě se boj o to, kdo bude mít větší globální vliv už primárně neodvívá od vojenské moci jako za studené války probíhající od 40. do konce 80 let minulého století ale od moci technologické. Soupeření o to, kdo bude lídrem v technologických inovacích se stane určujícím elementem v americko-čínském soupeření v příští dekádě. Rámcem bude zřejmě nová, tentokrát hlavně technologická studená válka.

Perspektiva návratu k modelu „jedna planeta a dva systémy“ se po téměř třiceti letech od zhroutení SSSR opět velmi přiblížila. Pro Evropu to s její rozpolcenou politikou nemusí být úplně komfortní situace.

(Autor je bezpečnostní analytik)